

KO TE

KAHITI O NIU TIRENI.

HE MEA TA I RUNGA I TE MANA O TE KAWANATANGA.

PONEKE, TAITE, HEPETEMA 30, 1915.

Whakaaetanga kia Mocketia tetahi Whenua Maori.

LIVERPOOL, Kawana.

OTA KAUNIHERA.

I te Whare o te Kawana i Poneke, i tenei te rua tekau ma whitu o nga ra o Hepetema, 1915.

Tu ana i reira :

KO HIS EXCELLENCY TE KAWANA I ROTO I TONA KAUNIHERA.

NOTEMEA kua whakaritea e tekiona rua rau e toru tekau o te Ture Whenua Maori, 1909, kua tetahi pukapuka tuku i tetahi whenua Maori i runga i te mokete, i te tiaati ranei, i tua atu i te mokete atu i te tiaati atu ranei ki tetahi Tari Kawanatanga Whakaputa Moni Mokete, e whakatuturutia e tetahi Poari, e te Kooti ranei, ki te kore i matua whakaaetia e te Kawana i roto i tona Kaunihera.

A notemea kua tukua he tono kia whakaae te Kawana i roto i tona Kaunihera kia mocketia te poraka te wahi whenua ranei e whakahuatia nei i roto i te Kupu Apiti ki tenei: A notemea e tika ana kia matua whakaputaina te whakaaetanga a te Kawana i roto i tona Kaunihera:

Na reira, ko His Excellency te Kawana o te Tominiona o Niu Tireni, i runga i te tohutohu me te whakaae a te Kaunihera Whiriwhiri o taua Tominiona, tenei ka whakaae ki te tukunga i runga i te mokete o te poraka o te wahi whenua ranei e mau nei i roto i te Kupu Apiti ki tenei.

A tenei ka panuitia ko tenei Ota Kaunihera he mea whakaputa i raro i nga tikanga mo taua mahi kei roto i te Ture Whenua Maori, 1909, a me whai mana ano he whakaaetanga na te Kawana i roto i tona Kaunihera ki nga whakahaerenga kua whakamanaia e tenei.

KUPU APITI.

PUKENGAKI Nama 18: E 206 eka 1 ruuri; Takiwa Porowini o Poneke.

J. F. ANDREWS,
Karaka o te Kaunihera Whiriwhiri.

Kahiti—A.

Whakatau i tetahi Maori hei Pakeha.

LIVERPOOL, Kawana.

OTA KAUNIHERA.

I te Whare o te Kawana, i Poneke, i tenei te rua tekau ma whitu o nga ra o Hepetema, 1915.

Tu ana i reira :

KO HIS EXCELLENCY TE KAWANA I ROTO I TONA KAUNIHERA.

NOTEMEA kua meinga hei Ture e tekiona tekau ma whitu o te Ture Whakatikatika i te Ture Whenua Maori, 1912, ka ahoi te Kawana i runga i te Ota Kaunihera, i runga i te kupu tohutohu a te Kooti Whenua Maori, ki te whakatau i tetahi Maori hei Pakeha.

A notemea he Maori a Henry Pokiha Asher, o Tauranga, i runga i te tikanga o te Ture Whenua Maori, 1909, a kua tonoa ia i runga i nga tikanga kua whakatakotoria kia whakaputaina tetahi kupu tohutohu e te Kooti kia whakataua ia hei Pakeha: A notemea kua ata uiuia e taua Kooti taua tono a kua puta tana kupu tohutohu kia whakaputaina he Ota Kaunihera hei whakatau i taua Henry Pokiha Asher hei Pakeha.

A notemea e tika ana kia whakaputaina taua whakatau.

Na reira, ko His Excellency te Kawana o te Tominiona o Niu Tireni i runga i te whakahaerenga me te whakatutukitanga o nga kaha me nga mana kua whakawhiwhia ki a ia e tekiona tekau ma whitu o te Ture Whenua Maori, 1912, a i runga hoki i te tohutohu me te whakaae a te Kaunihera Whiriwhiri o taua Tominiona, tenei ka whakatau i taua Henry Pokiha Asher hei Pakeha.

J. F. ANDREWS,
Karaka o te Kaunihera Whiriwhiri.

Whakaaturanga ka tangohia mo nga Mahi Rori tetahi Whenua kei roto i Poraka XIII, Takiwa Ruri o Mangaharuru.

HE whakaaturanga tenei e meatia ana kia mahia i raro i te Ture mo nga Mahi mo te Katoa, 1908, tetahi mahi mo te katoa, ara, kia mahia he rori ma runga i Poraka XIII, Takiwa Ruri o Mangaharuru, a i runga i nga tikanga o taua mahi hei painga mo te katoa e meatia ana kia tangohia te whenua e whakaaturia nei e te Kupu Apiti ki tenei. A tenei ano hoki ka whakaaturia ko te mapi o te whenua e meatia nei kia tangohia kua whakatakotoria ki te Poutapeta i Te Pohue, kua waiho i reira hei tirohanga ma te katoa; a ko nga tangata katoa e pangia ana e te mahinga o taua mahi mo te katoa e te tangohanga ranei o taua whenua, mehemea he take tika a ratou hei whakahe i te mahinga o taua mahi mo te katoa i te tangohanga ranei o taua whenua, me tuku-a-tuhi mai aua whakahe i roto i nga ra e wha tekau timata atu i te ra tuatahi i panuitia ai tenei whakaatu, me tuku mai ki te Minita mo nga Mahi mo te Katoa.

KUPU APITI.

NGA eka o te whenua e tangohia ana: E 9 eka e 3 ruuri e 28 paati; ko tetahi wahi o Kaiwaka Nama 1, Poraka XIII, Takiwa Ruri o Mangaharuru, te Nama o te mapi kua maakatia P.W.D. 38387, he whero te kara o te mapi.

Kei roto i te Takiwa Whenua o Ilaaki Pei; a e ata whakaaturia ana i runga i te mapi kua maakatia a kua pania ki te kara e huaina nei i runga nei, kua whakatakotoria ki te tari o te Minita mo nga Mahi mo te Katoa, Poneke, kei roto i te Takiwa Porowinitanga o Werengitana.

Ina hoki toku ringa, he mea tuhi ki Poneke, i tenei te rua tekau ma toru o nga ra o Hepetema, kotahi mano o iwa rau kotahi tekau ma rima.

W. FRASER,
Minita mo nga Mahi mo te Katoa.

Whakaaturanga ka tangohia mo nga Mahi Rori tetahi Whenua kei roto i nga Poraka II, III, me V, Takiwa Ruri o Mount Fyffe.

HE whakaaturanga tenei e meatia ana kia mahia i raro i te Ture mo nga Mahi mo te Katoa, 1908, tetahi mahi mo te katoa, ara, kia mahia he rori ma runga i Poraka II, III, me V, Takiwa Ruri o Mount Fyffe, a i runga i nga

tikanga o taua mahi hei painga mo te katoa e meatia ana kia tangohia nga whenua e whakaaturia nei e te Kupu Apiti ki tenei. A tenei ano hoki ka whakaaturia ko te mapi o te whenua e meatia nei kia tangohia kua whakatakotoria ki te Poutapeta i Kaikoura, kua waiho i reira hei tirohanga ma te katoa; a ko nga tangata katoa o pangia ana e te mahinga o taua mahi mo te katoa e te tangohanga ranei o aua whenua, mehemea he take tika a rotouf hei whakahe i te mahinga o taua mahi mo te katoa i te tangohanga ranei o aua whenua, me tuku-a-tuhituhi mai aua whakahe i roto i nga ra e wha tekau timata atu i te ra tuatahi i panuitia ai tenei whakaatu, me tuku mai ki te Minita mo nga Mahi mo te Katoa.

KUPU APITI.

Nga Eka o nga Whenua ka Tangohia	Ko tetahi Wahi o	Poraka.	Takiwa Ruri.	Te Nama o te Mapi.	Te Kara i runga i te Mapi.
F. R. P. 0 2 27	7 o 2A Maunga-maunu N.R.	III	Mount Fyffe	P.W.D. 38477	Papura.
4 3 23	8 o 2A, Maunga-maunu N.R.	V	Mount Fyffe	P.W.D. 38477	Whero.
0 2 23	12 o 2A, Maunga-maunu N.R.	V	Mount Fyffe	P.W.D. 38477	Puruu.
0 0 11-7	14, Kaiwhare N.R.	II	Mount Fyffe	P.W.D. 38477	Papura.
7 0 0	52, 57, me 58, Kincaid Run, Kaikoura	II	Mount Fyffe	P.W.D. 38477	Whero.

Kei roto katoa i te Takiwa Whenua o Marlborough; e ata whakaaturia nei i runga i te mapi kua maakatia a kua pania ki nga kara kua huaina i runga ake nei, kua whakatakotoria ki te tari o te Minita mo nga Mahi mo te Katoa, Poneke, kei roto i te Takiwa Porowinitanga o Werengitana.

Ina hoki toku ringa, he mea tuhi ki Poneke, i tenei te rua tekau ma tahi o nga ra o Hepetema, kotahi mano o iwa rau kotahi tekau ma rima.

W. FRASER,
Minita mo nga Mahi mo te Katoa.

PANUITANGA KOOTI WHENUA MAORI.

KOOTI WHENUA MAORI KI TIKITIKI A TE 11 O NGA RA O OKETOPIA, 1915.

Tari Kooti Whenua Maori, Khipane.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ka noho te Kooti Whenua Maori ki Tikitiki a te 11 o nga ra o Oketopa, 1915, ki te whakawa ki te uiui hoki i nga tikanga o nga tono e mau i te Kupu Apiti i raro iho nei. Ki te kore te Kooti e tu a taua ra ka tu a muri tata atu ina watea i etahi atu o ona raruraru.

I tuhia i tenei te 24 o nga ra o Hepetema, 1915.
[Tairawhiti, 1915-17.]

HERORA KAA,
Kai-rehita.

KUPU APITI.
TONO WHAKAMANA WIRA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Tangata, kua mate, nana te Wira.
916	Were Waribi	Rawinia te Aungira.

TONO KIA WHAKAPUTAINA E TE KOOTI HE PUKAPUKA WHAKAMANA KAI-WHAKAHAERE MO NGA TAONGA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Tangata kua mate.
917	Te Rina Patene Waiti	Hori Patene Waiti .. .. .

HE TONO I BANO I TEKIONA 121 O TE TURE WHENUA MAORI, 1909, KIA WHAKAKOREA NGA OTA WHEHEWEHE.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.
918	Anaru Ngamu	Tutuwhinau Nama 1.

TONO KIA WHAKATURIA HE KAI-TIAKI.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Nga Ingoa o nga Tangata e Mana Kore ana.
919	Joseph E. Dalton	Ahikouka Nama 2	Makere Taratana.
920	Joseph E. Dalton	Tawhiti Nama 1 st	Makere Taratana.
921	Joseph E. Dalton	Mangawhariki Nama 7 me 8	Makere Taratana.
922	Joseph E. Dalton	Ohinepoutea	Makere Taratana.

TONO WHAKATU KAI-KIWHI KI NGA PAANGA WHENUA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Tangata kua mate.
923	Piripi Waipapa	Rangikohua 4A	Hanara Tuhere.
924	Harata Poiwa	Waihoa 2	Horianā Riparipa.
925	Wiremu Karaka	Waihoa 2B	Maturia Tauhinu.
926	Wiremu Potae	Waihoa 2A me 2B	Miria Potae.

KOOTI WHENUA MAORI KI PAMUTANA NOTA A TE 12 O NGA RA O OKETOPA, 1915.

Tari Kooti Whenua Maori o te Ikaroa, Poneke.

HE panutanga tenei kia mohiotia ai ka tu te Kooti Whenua Maori ki Pamutana Nota a te 12 o nga ra o Oketopa, 1915, ki te whakawa ki te uiui hoki i nga tikanga o nga tono e mau i te Kupu Apiti i raro iho nei. Ki te kore te Kooti e tu a taua ra ka tu a muri tata atu ina watea i etahi atu o ona raruraru.

A te mutunga o nga mahi ki Pamutana Nota ka neke te Kooti ki Otaki tu ai.

I tuhia i tenei te 28 o nga ra o Hepetema, 1915. NA TOITENEPEKA,
Kai rehitā.

KUPU APITI.

TONO WHAKAWA TAKE PAANGA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Nga Rohe.
1	Emere Rawiri, na ona roia na Kirk me Rapley (C. 603-3, 1/162)	Otahi Taone, Tekiona 175, 176, me 176A	Kei te mapi.
2	Wiremu Kiriwehi	Makuratawhiti (wahi o) ..	Ke te mapi haehae e mau ana.
3	Piripi te Ra (O. 629-5, 1/52) ..	Ahitangutu 4	Kei te mapi.
4	Kipa te Whatanui (O. 636-1/1/171)	Te Awa Otaki (wahi o Rangiwahati)	Kei te mapi.
5	Heni te Rei	Wairarapa	Kei te mapi.
6	Arapeta Noki	Waihoanga	Kei te mapi.
7	R. R. Tahiwī	Waihoanga	Kei te mapi.
8	Piripi te Ra me etahi atu	Ahitangutu 1	Kei te mapi.
9	Kirk me Rapley	Whakawehi Rahui	E tata ana ki Shannon.

TONO WHAKAWA WEHEWEHE.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.
10	Te Riri Meihana me tetahi atu ((Bell, Gully, Bell, me Myers) ..	Manawatu-Kukutauaki 4E 3, Tekiona 2A 1.
11	Renata Hekenui, mo Amiria Nepe me etahi atu	Papangaio.
12	Pirihiira Tamihana	Manawatu-Kukutauaki 7D Nama 1, Tekiona 1.
13	Harold Baber	Ngarara West A, Tekiona 25.
14	Metapere Ropata (Geo. H. Harper)	Otahi Taone, Tekiona Nama 50.
15	Te Rapihana Mohi me etahi atu	Manawatu-Kukutauaki 4D, Wahanga Nama 2.
16	Akapita Tahitangata me etahi atu	Manawatu-Kukutauaki 4A.
17	Rangiwhanake me etahi atu	Manawatu-Kukutauaki 4C Nama 5A, Tekiona 2.
18	Pirihiira Hohepa	Tikotiko Nama 2, 2A, Poraka 9.
19	Karaitiana Makerika me etahi atu	Manawatu-Kukutauaki Nama 3, Tekiona 2D.
20	Poniwahio Hakaraia me etahi atu	Manawatu-Kukutauaki 7D 2D 58.
21	Pirihiira Hohepa (Geo. H. Harper)	Makuratawhiti Nama 11.
22	Piripi Tera	Makirikiri Nama 34.
23	Kipa Roera, mo Heni te Rei me Heni Kipa	Kaingaraki Nama 7.
24	Hona Weepu (Kirk me Rapley)	Awahohonu A Nama 3, Wahanga 4B 2.
25	Otene Kereama (Sandilands me Elliott)	Aorangi 3A 3F.
26	Karanama Ruihi me etahi atu	Manawatu-Kukutauaki 4E Nama 2A.
27	Hauarete Menehira me etahi atu	Manawatu-Kukutauaki 7D 2D 17, 18, 30, 57D, 61, 62, 63, me 66.
28	Ihaka Ranapiri me etahi atu	Manawatu-Kukutauaki 4D 4.
29	Pitiera Taipua	Himatangi Nama 2B 4.
30	Pononga Tamihana me Pina Tamihana	Ngarara West A, Tekiona 28.
31	Winia Pachua me Rarangi Waaka (W. H. Tawharangi)	Pukehou 4C, Tekiona 7F.
32	Arani Hoeta me Pirihiira Henare (Cooke me Beale)	Aorangi Nama 1, Tekiona 5B 2.
33	Arani te Hoeta	Aorangi Nama 1, Tekiona 5B 2.
34	Arapata Noki, mo Manihera Erena	Tikotiko Nama 2.
35	Te Waenga Wereta me etahi atu	Ohau 3A 2, Wahanga 5.
36	Te Waenga Wereta me etahi atu	Ohau 3A 1A 1.
37	Arata Haimona me etahi atu	Himatangi Nama 5.
38	Perawiti te Puke (Nepia Winiata)	Waiwiri East 1A.
39	Hunia Piripi (Geo. H. Harper)	Manawatu-Kukutauaki 4E 2A.
40	Whakaruruatua Tutai (Teo. Tipene)	Ngarara West A, Tekiona 30.
41	Karaitiana te Tupe (Geo. H. Harper)	Pahianui B.

TONO WHAKAWA WEHEWEHE.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.
42	Riripeti Ngaruma	Haruatai (Mira).
43	Miriama Matakatoa (Patu Ranginui)	Horowhenua XI B 41 North A Nama 2.
44	Hoone Reweti me etahi atu	Koputara Whenua Rahui
45	Huirua Ngapaki	Ngarara West A, Tekiona 31c.
46	Himiona te Oha	Piritaha 9c.
47	Te Ara Orehua me etahi atu	Sandon 149.
48	Ngaoka Penehira (Sandilands me Elliott)	Taonui-Ahuaturanga 1f Nama 1A.
49	G. Cootes me etahi atu	Whakarangirangi 4B.
50	Tanguru Papi me etahi atu	Puketotara 334/335, Tekiona 2A 2.
51	Tanguru Papi me etahi atu	Horowhenua Nama 3E 2, Wahanga 8.
52	Noti Pitihira me etahi atu	Himatangi 4d.
53	W. Kiriona mo Miriama me etahi atu	Manawatu-Kukutauaki 7D 2D 69D Nama 2.
54	Manahi me Ariki Apiata (Geo. H. Harper)	Ngakaroro 3B 7, Tekiona 2.
55	Geo. H. Harper, mo nga kai-riwhi o Hemi Kuti	Whakarangirangi Nama 5.
56	Harata te Iwiata	Haruatai Nama 3A.
57	Herbert John Jillett (Menteath me Ward)	Pukekaraka Pa.
58	Wairoa Hoeta (J. B. Beale)	Aorangi Nama 1, Tekiona 5B.
59	Herbert John Jillett (Menteath me Ward)	Waitohu Nama 11A.
60	Hema Henare me etahi atu	Horowhenua XI B 42 South.
61	Ani Kuti me etahi atu	Pukehou 4B Nama 2A.
62	Te Nota Whitu Parata (Teo Tipene)	Ngarara West A, Tekiona 79.
63	Archibald Arthur Brown (Field me Luckie)	Ngarara West A, Tekiona 46B.
64	Tapuae Te Koeti	Makuratawhiti 1B.
65	Te Aohau Nikitini	Horowhenua XI B 41A.
66	Te Aohau Nikitini	Horowhenua A (Raumatangi).
67	Te Aohau Nikitini	Horowhenua 9A.
68	Te Aohau Nikitini	Horowhenua XI B 41D.
69	Eparaima Paki	Horowhenua XI B 41 South F.
70	Nota Winara Wi Parata (Teo Tipene)	Himatangi 3A 3C.
71	William Martin Simcox (Bell, Gully, Bell, me Myers)	Pukehou 4F 2E 2B.
72	Rahapa te Aomarere (Geo. H. Harper)	Reureu 2B.
73	Rahapa te Aomarere (Geo. H. Harper)	Reureu 2M.
74	Rahapa te Aomarere (Geo. H. Harper)	Reureu 3B.
75	Kercmihana te Hiwi me etahi atu	Oha 3A Nama 1A, Wahanga 2.
76	Kercmihana te Hiwi me etahi atu	Oha 3A Nama 1A, Wahanga 3.
77	W. Kiriona, mo Kararaina me etahi atu	Manawatu-Kukutauaki 7D 2D, Tekiona 56.
78	W. Kiriona, mo Kararaina me etahi atu	Manawatu-Kukutauaki 7D 2D, Tekiona 60.
79	W. H. me V. Weggery (C. B. Morison)	Ngarara West A, Tekiona 25c.
80	Rina Paora me etahi atu	Himatangi 5A Nama 8.

TONO WHAKATU KAIRIWHI KI Nga PAANGA WHENUA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Tangata kua mate.
81	Winiata Pomare (C. R. Parata)	Horowhenua Nama 9B 2	Arapata Wikita Pomare.
82	Albert te Hiwi me etahi atu (Kirk me Rapley)	Carnarvon 358	Apia te Hiwi.
83	Manahi me Ariki Apiata (Field me Luckie)	Himatangi 3A 3F	Apiata Tiaki Hawea.
84	Rama Apakura	Awahuri Taone Sandon, Tekiona 145 nga Rota 110 me etahi atu	Te Kooro Renao.
85	Erucra Nicholson	Whakahokiatapango	Alfred James Mends.
86	Tapae Atanatiu (Hone McMillan)	Waihoanga	Atanatiu te Akuaku.
87	Pumipi Matenga te Hiko	Otaki Taone, Tekiona 44	Erina Toangina.
88	Ruta Enoka me etahi atu	Pukehou 5G Nama 2C	Enoka te Wano.
89	Tuturu Hone Teri	Puketapu	Tamati Tukino.
90	Maro Muruahi	Horowhenua XI B 14	Honi Muruahi.
91	Mare Muruahi	Horowhenua XI B 28	Honi Muruahi.
92	Mare Muruahi	Horowhenua XI B 41 North D 2	Honi Muruahi.
93	Rawiri Hakaraia me etahi atu	Okoheriki 2c 3	Hakaraia te Whena.
94	Geo. H. Harper, mo nga tamariki a te tupapaku	Manawatu-Kukutauaki 4B Nama 2B	Hape Toka.
95	Ani Ratima (P. E. Baldwin)	Puketotara 334/335 Nama 5B 2	Horomona Ratima.
96	Ani Ratima	Puketotara 334/335 Nama 5B 2	Horomona Ratima.
97	Rangiamohia Hare Taha	Ngawahakaraua 1B	Hare Timoti.
98	Roore Rangihewa mo Tuna Roroi	Himatangi 4A	Horiana Roroi.
99	Arara Watene	Taumanuka 3D Nama 1	Piu Watene.
100	Teakihana Rangiwawa	Ohariu, Tekiona 37 me 39	Rene Whakapuki.
101	Arita Haimona (Geo. H. Harper)	Wharepuhunga Nama 18	Rangipatuata.
102	Tahua Watson, mo Niwa Hapakuku	Horowhenua XI B 16	Roka Terata.
103	Tahua Watson, mo Niwa Hapakuku	Horowhenua XI B 42	Roka Terata.
104	Hone McMillan, mo Matiu Tarera	Te Rakautatahi 1f 1	Renata te Pawa.
105	Herbert Hankins, roia mo Henare Apatari, kai-whakahaere o te wira a te Tupapaku	Horowhenua XI B 41 South S	Rewanui Apatari.
106	Herbert Hankins, roia mo Henare Apatari, kai-whakahaere o te wira a te Tupapaku	Puketotara 4C Nama 2C	Rewanui Apatari.
107	Herbert Hankins, roia mo Henare Apatari, kai-whakahaere o te wira a te Tupapaku	Puketotara 4C Nama 2A	Rewanui Apatari.
108	Herbert Hankins, roia mo Henare Apatari, kai-whakahaere o te wira a te Tupapaku	Puketotara 4C Nama 2B	Rewanui Apatari.
109	Herbert Hankins, roia mo Henare Apatari, kai-whakahaere o te wira a te Tupapaku	Puketotara 334/335, 9B, Tekiona 1B	Rewanui Apatari.
110	Koneke Pahi Kau	Horowhenua XI A Nama 1c	Ruihi Matene te Whiwhi.

TONO WHAKATU KAI-RIIWHI KI NGA PAANGA WHENUA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Tangata kua mate.
111	Teweri Haeretuterangi	Ohariu Nama 37 me 39	Tono.
112	Maremare Hori te Waru (G. H. Harper)	Himatangi 2B 4 me 1c 2	Rangi Hori te Waru.
113	Roka Hanita	Pamutana Rahui	Rangiikike.
114	Hinewairangi Tiriwa (Hussey me Thompson)	Manawatu-Kukutauaki 2E, Tekiona 11 me 12	Turau Ngawhina.
115	Wiremu Toka me etahi atu (G. H. Harper)	Ngawhakaraua	Tohutohu.
116	Ani Ratima	Puketotara 334/335 Nama 5	Te Wehe te Tue.
117	Ifeeni Hoani Kuiti	Taumanuka 3D 1	Waretini Tuainuku.
118	Heremia te Tihi me etahi atu (W. S. Park)	Ohau 3A 2, Tekiona 7	Wanana te Kawai.
119	Parakipane Kingi (Geo. H. Harper)	Ngawhakaraua 1B	Wiremu te Hira.
120	Arapata te Hiwi	Ohau 3A 1A 3	Te Ri Tukaitu.
121	Maraea Bell me Tiemi Rikihana (Bell, Gully, Bell, me Myers)	Ngawhakaraua 1B	Eneretta Rikihana.
122	Hori Kerei Taiaroa (Bell, Gully, Bell, me Myers)	Rota 51, Otago Heads (Whenua Rahui)	Hana Bates (Peeti).
123	Tuiti Makitanara	Pukehou 4G 8D	Meropa Tima.
124	Romana te Kootu me etahi atu (Hone McMillan)	Pukehou 4G 8D	Meropa te Kootu (Tima ranei).
125	Ane Tame Rawiri me tetahi atu (Chas. Blenkhorn)	Carnavon 385	Ngakaone Heremia.
126	Ane Tame Rawiri me tetahi atu (Chas. Blenkhorn)	Ohau 3, Wahanga XIA, Tekiona 1	Ngakaone Heremia.
127	Taipua Natanahira	Hurihangataitoko Nama 3	Natanahira Tamati.
128	Taipua Natanahira	Hurihangataitoko Nama 4	Natanahira te Waro.
129	Taipua Natanahira	Pahianui Nama 10B	Pene te Ruapuia.
130	Taipua Natanahira	Hurihangataitoko Nama 4	Pene te Ruapuia.
131	Ane Tame Rawiri me Rawinia (Chas. Blenkhorn)	Ohau 3, Wahanga XIA, Tekiona 2	Pirihira Tame Rawiri.
132	Ane Tame Rawiri me Rawinia (Chas. Blenkhorn)	Carnavon 385 (tetahi wahi)	Pirihira Tame Rawiri.
133	Ane Tame Rawiri me Rawinia (Chas. Blenkhorn)	Ohau 3A, Wahanga 26, Tekiona 2D 4A	Pirihira Tame Rawiri.
134	Ane Tame Rawiri me Rawinia (Chas. Blenkhorn)	Ohau 3, Wahanga 26, Tekiona 2B	Pirihira Tame Rawiri.
135	Rangianaua Tautari (Sandilands me Elliott)	Sandon, 153 Wahanga 6c 2	Ria Tautari.
136	Te Waikoheriki Maremare me etahi atu	Horowhenua XIB 36, 21B	Te Rangiatea Maremare.
137	Tuiti McDonald mo nga whanaunga tata	Horowhenua XIB 36, 3F 2	Rora Korako.
138	Tuiti McDonald mo nga whanaunga tata	Horowhenua XIB 41 North B Nama 4	Rora Korako.
139	Hoani Mahuika (Hone McMillan)	Horowhenua XIB 41 North B Nama 4	Rora Korako.
140	Hoani Mahuika (Hone McMillan)	Horowhenua XIB 36, 3F 2	Rora Korako.
141	Nota Parata	Himatangi 3A 3G	Winara Parata.
142	Nota Winara Wi Parata (Teo Tipene)	Takapuwahia B, Tekiona 3	Winara Wi Parata.
143	Nota Winara Wi Parata (Teo Tipene)	Ngarara West A, Tekiona 25c	Winara Wi Parata.
144	Tiripa Taucki me etahi atu (G. F. Phillips)	Horowhenua A Nama 5	Rawinia Ihaia.
145	Metapere Ropata (Geo. H. Harper)	Te Pouakani	Arita Haimona.
146	Metapere Ropata (Geo. H. Harper)	Te Tihoi	Hareta Haimona.
147	Metapere Ropata (Geo. H. Harper)	Whangamata	Arita Haimona.
148	Edward me Julia Bevan (Geo. H. Harper)	Ngawhakaraua 1B	Mata Reweti.
149	Edward me Julia Bevan (Geo. H. Harper)	Ngawhakaraua 1B	Parakipane te Kohu.
150	Edward me Julia Bevan (Geo. H. Harper)	Ngawhakaraua 1B	Haimona te Kohu.
151	Edward me Julia Bevan (Geo. H. Harper)	Ngawhakaraua 1B	Reweti te Kohu.
152	Hohepa Wi Neera (W. G. H. Baillic)	Manawatu-Kukutauaki (Piha)	Tatana Whataupoko.
153	Henare Roera me etahi atu	Muhunoa 3A 1E Nama 1, Wahanga 12c 2	Rutu Roera.
154	Matekino P. te Tewe	Pukehou (Ngoungou) 4C, Tekiona 7B	Merehira te Tewe.
155	Mata Ranginui (G. H. Harper)	Ngawhakaraua 1B	Hinckakea te Hatete.
156	Winiata Pomare (C. R. Parata)	Horowhenua 9B 2	Hori Winiata.
157	Te Umukaihau Taipua (G. H. Harper)	Wharepunga Nama 18	Hoani Taipua.
158	Rehua Heperi	Okauia Nama 2	Ileperi Matiaha.
159	Mere Aranga	Horowhenua XIA Nama 1A	Hura Ngahue.
160	Tiki Himiona	Horowhenua XIB 42	Inia Tamarakei.
161	Iharaira Miratana (G. H. Harper)	Ngawhakaraua	Horopapera.
162	Turi Harawene (C. R. Parata)	Horowhenua 9B 2	Ihipera Harawene.
163	Rawiri Hakaraia me etahi atu	Okoheriki 2c 3	Mere Ruiha Hakaraia.
164	Heperi Ranapiri me etahi atu	Ohau 3A 2, Tekiona 15 me 16	Matiaha Ranapiri.
165	Paramena Moihi te Kootu me etahi atu (G. H. Harper)	Ohau Nama 3, Tekiona 17 (moni hoko)	Meropa Tima.
166	Tohipare Tonihia (G. H. Harper)	Ohau Nama 3, Tekiona 17 (moni hoko)	Meropa Tima.
167	Kiri Hopa (W. G. H. Baillic)	Horowhenua XIB 41 North A 1B	Noa Tawhati.
168	Hira Parata (Field me Luckie)	Ngarara West A, Tekiona 46B	Ngauru Parata.
169	Ngairu Perenara te Tewe (Bell, Gully, Bell, me Myers)	Ohau 3A 2, Tekiona 8	Ngareta te Tewe.
170	Ngairu Perenara te Tewe (Bell, Gully, Bell, me Myers)	Ohau 3A 2, Tekiona 2	Ngareta te Tewe.
171	Tahurangi Tapine	Waitohi Rahui	Ngone Rangitakoru (Tarati).
172	Horopapera Karauti me etahi atu	Ohau 3A 1A 1	Pini te Konga.
173	Rawinia Tame Rawiri	Ohau Nama 2	Pirihira Tame Rawiri.
174	Perenara Mohi Heremia me Piripi (Bell, Gully, Bell, me Myers)	Sandon 143	Ngakaone Heremaia Rangitawhia.
175	Perenara Mohi Heremia me Piripi (Bell, Gully, Bell, me Myers)	Pukeatua Nama 2	Ngakaone Heremaia Rangitawhia.

TONO WHAKATU KAI-RIIWHI KI NGA PAANGA WHENUA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Tangata kua mate.
176	William me Julia Bevan (Bell, Gully, Bell, me Myers)	Ngawhakaraua 1B	Maata Reweti.
177	Atereti Wiremu	Manawatu-Kukutauaki Nama 3c2	Wiremu Hopihana Kiriwchi.
178	Raiha Cootes (G. H. Harper)	Whakarangirangi 29N 13	John Mango Cootes.
179	Hori Mohi (G. H. Harper)	Ngawhakaraua	Piatarahi Mohi (te Rangihokohinu)
180	Pirihira Pene (G. H. Harper)	Moutere-Tahuna Nama 2	Hoana Ropata (Poutu).
181	Kereapu Raika (G. H. Harper)	Maringiawai Nama 9	Pene te Hapupu.
182	Riri me Heke Meihana (G. H. Harper)	Ngawhakaraua 1B	Meihana te Hatete.
183	Keremihana te Hiwi	Ohau 3A, Tekiona 1A, Wahanga 3	Te Ri Tukiatu.
184	Reweti te Whena	Ngawhakaraua 1B	Maatataia Tangimoana.
185	Noa Hopa	Horowhenua XIB 36 2L 4E	Noa Tawhati.
186	Kereama te Ngako me etahi atu (Kirk me Rapley)	Ohinepuhiawe 141 Nama 3B	Nganamu Tuwhata.
187	Kereama te Ngako me etahi atu (Kirk me Rapley)	Ohinepuhiawe 141 Nama 3B	Ngako Tuwhatu.
188	Kereama te Ngako me etahi atu (Kirk me Rapley)	Ohinepuhiawe 140 Nama 2B	Ngako Tuwhatu.
190	Kereama te Ngako me etahi atu (Kirk me Rapley)	Ohinepuhiawe 141 Nama 3B	Titako.
190	Kereama te Ngako me etahi atu (Kirk me Rapley)	Ohinepuhiawe	Ngakaata Tuwhatu.
191	Kereama te Ngako me etahi atu (Kirk me Rapley)	Hauhangaoroa Nama 2	Ngako Tuwhata.
192	Kereama te Ngako me etahi atu (Kirk me Rapley)	Poutu (Carnarvon) 361 Nama 1, Tekiona 3B	Ngakaata Tuwhata.
193	Mere Rahira me etahi atu (G. H. Harper) ..	Manawatu-Kukutauaki 4A 2, Wahanga 1A 3	Rahira Mohi.
194	Mere Rahira me etahi atu (G. H. Harper) ..	Manawatu-Kukutauaki 4D, Tekiona 1 me 2	Rahira Mohi.
195	Areta Nahona me etahi atu (G. F. Phillips)	Horowhenua XIB 36, 2L 1A	Paranihia Riwai.
196	Areta Nahona me etahi atu (G. F. Phillips)	Horowhenua XIB 36, 3C 2B	Paranihia Riwai.
197	Areta Nahona me etahi atu (G. F. Phillips)	Horowhenua XIB 41 South T	Paranihia Riwai.
198	Areta Nahona me etahi atu (G. F. Phillips)	Horowhenua 3E Nama 1, Wahanga 4	Paranihia Riwai.
199	Atereti Wiremu	Manawatu-Kukutauaki Nama 3, Tekiona 2c 2	Pipi Wiremu Kiriwchi.
200	Ngapukapuka Renata me etahi atu	Manawatu-Kukutauaki Nama 3, Tekiona 2c 2	Renata te Roherohe.
201	Ngapukapuka Renata me etahi atu	Matakarapa Nama 2	Kaita Ngapukapuka.
202	Aperira Makirika	Matakarapa Nama 2	Tariuha Makerika.
203	Aperira Makirika	Matakarapa Nama 2	Te Waiwari Makerika.

TONO KIA WHAKATURIA HE KAI-TIAKI.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Ingoa o te Tamaiti.
204	Areta Nahona	Horowhenua XIB, 3c 2A	Hoani Nahona (tamaiti).
205	Ruru Tutai (Field me Luckie)	Ngarara West A, 30D	Tonga Tutai.
206	Hiria Heta	Horowhenua XIB 41 South N, 2	Akenehi me Wikitoria Heta.
207	Kewi te Hatete (G. H. Harper)	Ngawhakaraua 1B	Hoturoa te Hatete.

HE TONO KIA WHAKATURIA HE KAI-TIAKI HOU.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.	Nga ingoa o nga tamariki.	Te ingoa o te Kai-Tiaki e tu nei.
208	Hori Cootes	Wahactemarangai	Huria, Katarina, Raniera, me Rangi Cootes	James Cootes.
209	Patuwahakaira Te Tauri	Horowhenua 9C	Tuteaura Wetiwaha	Wiremu Nepia Pomare.
210	Kairama Pirihira	Muhunoa 3A 1F	Te Aroha Kuiti	Te Kereihi.

TONO WHAKAMANA WIRA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Tupapaku.
211	Heremia Rangitawhia	Ngakaone Heremia Rangitawhia.
212	Te Ra Warahi Arekatera	Hakaria te Rangikura.
213	Ngahiira Kinewe Roera	Hura Ngahue.

TONO OTA WHAKAWHITI.

Nama.	Kai-tono.	Nga Ingoa o nga Whenua e whakawhitia ana
214	{ Karanama Ruihi .. .. Hemara te Whetu ki-tiaki, mo Tereturu Nga hina te Kira	Pukehou Nama 4D. Manawatu-Kukutauaki Nama 4E Nama 2A.
215	{ Robert Ransfield .. .. Tame Reone	Whaiti-Kuranui Nama 2D. Manawatu-Kukutauaki 4E Nama 2B, Tekiona 7 me Manawatu. Kukutauaki 4E Nama 2B, Tekiona 8.
216	{ Hori Silbery, Ani Silbery, me Hugh McDonald	Ngakororo Nama 3G (tetahi wahi).
217	{ Charles Kilsby .. .. Kerehoma Kerehoma .. .. Hamareta Menehira	Pahiko East, Poraka West. Manawatu-Kukutauaki 7D 2D, Tekiona 27. Manawatu-Kukutauaki 7D 2D, Tekiona 57F.

TONO I RARO O TEKIONA 141 O TE TURE WHENUA MAORI, 1909.

Nama.	Kai-tono.	Te Ahua o te Tono.
218	Myra Bevan me etahi atu (Bell, Gully, Bell, me Myers)	He tono kia whakaputaina e te Kooti he ota whakatu i nga kai tono ki etahi o nga paanga o nga taonga ranei o te tupapaku, ki te mahi ranei i tetahi atu ota e whakaaro ana te Kooti e tika ana he painga mo ratou.

TONO TAMAITI WHANGAI.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Matua o te Tamaiti.	Te Ingoa o te Tamaiti.
219	Wikitoria Eruini (Field, Luckie, me Sladden)	Akuhata Raniera me Paoike Akuhata	.. Moroki Akuhata.
220	Kiki Koach me Tahere Roach (Field me Luckie)	Wiripo me Ngateneti Roach	.. Huirua Roach.

TONO WHAKAWA TUARUA I RARO I TEKIONA 28 O TE TURE WHENUA MAORI, 1909.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Ahua o te Tono.
221	Tereturu Hamahona (Geo. H. Harper)	Manawatu-Kukutauaki 7D 2D 69E	He tono kia whakawakia tuaruatia te wehewehenga i te poraka e Tiati Kiriwheta i te 30 o nga ra o Hanuere, 1914, ki Otaki.
222	Tereturu Hamahona (Geo. H. Harper)	Manawatu-Kukutauaki 7B 2D 47	He tono kia whakawakia tuaruatia te wehewehenga i te poraka e Tiati Kiriwheta i te 30 o nga ra o Hanuere, 1914, ki Otaki.
223	Tereturu Hamahona (Geo. H. Harper)	Manawatu-Kukutauaki 7D 2D 55c	He tono kia whakawakia tuaruatia te wehewehenga i te poraka e Tiati Kiriwheta i te 30 o nga ra o Hanuere, 1914, ki Otaki.
224	Tereturu Hamahona (Geo. H. Harper)	Manawatu-Kukutauaki 7D 2D 64	He tono kia whakawakia tuaruatia te wehewehenga i te poraka e Tiati Kiriwheta i te 30 o nga ra o Hanuere, 1914, ki Otaki.
225	Tereturu Hamahona (Geo. H. Harper)	Manawatu-Kukutauaki 7D 2E 80A	He tono kia whakawakia tuaruatia te wehewehenga i te poraka e Tiati Kiriwheta i te 30 o nga ra o Hanuere, 1914, ki Otaki.

TONO I RARO I TEKIONA 121 O TE TURE WHENUA MAORI, 1909.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Ahua o te Tono.
226	Mihaka Kapukai	Katihiku, Nama 4 ..	Tono kia whakakorea nga ota wehewehe.

TONO KI TE KOOTI KIA WHAKAHUAU Nga Kai-tiaki kia Whakatarotoria te Kaute tika o ta raua Whakahaerenga i nga Moni a te Tamaiti.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Tamaiti.	Nga Kai-tiaki.
227	Teo Katene	Waari Kerehoma ..	Amiria Horomana me Ani Retimana.

TONO I RARO I TEKIONA 49 O TE TUHE WHAKATIKATIKA TUHE WHENUA MAORI, 1913.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Abua o te Tono.
228	Poni Hakaraia	Waitarere 5c, Tekiona 1	E tono ana kia whakatakotoria he rori (paraiwete) ma runga i Manawatu-Kukutauaki 7d 2d 62 hei putanga ki Waitarere 5c, Tekiona 1.

TONO KIA WEHEA HE WAHI WHENUA HEI WHAKARITE MO Nga MONI RURI KAORE ANO KIA UTUA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te nui o te Utu Ruri.
229	William Saxon Charlesworth (O. 167-23, 1/47, 4/80) ..	Waimakaria Nama 1b	£ s. d. 13 13 6

TONO KIA MAHIA E TE KOOTI HE OTA MO Nga MONI HEI UTU MO Nga RURI KAORE ANO KIA WHAKARITANA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te nui o te Utu Ruri.	Te Ra i timata ai te Initaretī
			£ s. d.	
230	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Himatangi 5A 1A	16 8 10	7 Hepetema, 1915.
231	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Himatangi 5A 1B	2 11 8	7 Hepetema, 1915.
232	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Himatangi 5A 1C	8 15 2	7 Hepetema, 1915.
233	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Pukehou 4G 2A	4 7 4	3 Hepetema, 1915.
234	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Pukehou 4G 2B	4 7 4	3 Hepetema, 1915.
235	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Pukehou 4G 2C	5 6 8	3 Hepetema, 1915.
236	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Pukehou 4G 2D	3 12 10	3 Hepetema, 1915.
237	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Ohau 3A, Tekiona 2 Nama 1 ..	2 6 11	3 Hepetema, 1915.
238	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Ohau 3A, Tekiona 2 Nama 2 ..	14 16 2	3 Hepetema, 1915.
239	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Ohau 3A, Tekiona 2 Nama 3 ..	2 13 2	3 Hepetema, 1915.
240	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Ohau 3A, Tekiona 2 Nama 5 ..	23 0 8	3 Hepetema, 1915.
241	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Ohau 3A, Tekiona 2 Nama 6 ..	11 4 8	3 Hepetema, 1915.
242	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Ohau 3A, Tekiona 2 Nama 7 ..	11 18 11	3 Hepetema, 1915.
243	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Ohau 3A, Tekiona 2 Nama 8 ..	3 15 8	3 Hepetema, 1915.
244	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Takapu A	5 15 9	1 Hepetema, 1915.
245	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Takapu B	3 8 7	1 Hepetema, 1915.
246	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Pukehou 4F 2E 2A	3 2 4	3 Hepetema, 1915.
247	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Pukehou 4F 2E 2B	12 4 0	3 Hepetema, 1915.
248	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Pukehou 4F 2E Nama 1	6 9 3	3 Hepetema, 1915.
249	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Taumanuka 3H Nama 1	16 7 0	18 Akuhata, 1915.
250	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Taumanuka 3H Nama 2	13 2 0	18 Akuhata, 1915.
251	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Taumanuka 3G Nama 1	16 9 0	18 Akuhata, 1915.
252	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Taumanuka 3G Nama 2	16 8 0	18 Akuhata, 1915.
253	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Horowhenua 1B 41 South H Nama 2	9 8 6	18 Akuhata, 1915.
254	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Horowhenua 1B 41 South H Nama 1	3 8 6	18 Akuhata, 1915.
255	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Manawatu - Kukutauaki 7D 2D 55D Nama 2A	2 11 4	28 Hurae, 1915.
256	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Manawatu - Kukutauaki 7D 2D 55D Nama 2B	2 11 4	28 Hurae, 1915.
257	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Manawatu - Kukutauaki 7D 2D 55D Nama 2C	4 17 8	28 Hurae, 1915.
258	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Manawatu - Kukutauaki 7D 2D 55B Nama 6A	3 11 1	29 Akuhata, 1915.
259	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Manawatu - Kukutauaki 7D 2D 55B Nama 6B	3 11 1	29 Akuhata, 1915.
260	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Manawatu - Kukutauaki 7D 2D 55B Nama 6C	3 11 1	29 Akuhata, 1915.
261	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Manawatu - Kukutauaki 7D 2D 55B Nama 6D	3 11 1	29 Akuhata, 1915.
262	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Manawatu - Kukutauaki 7D 2D 55B Nama 1	2 5 0	29 Akuhata, 1915.
263	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Manawatu - Kukutauaki 7D 2D 55B Nama 2	0 17 1	29 Akuhata, 1915.
264	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Manawatu - Kukutauaki 7D 2D 55B Nama 3	3 13 0	29 Akuhata, 1915.
265	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Manawatu - Kukutauaki 7D 2D 55B Nama 4	1 18 1	29 Akuhata, 1915.
266	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Manawatu - Kukutauaki 7D 2D 55B Nama 5	6 2 4	29 Akuhata, 1915.
267	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Manawatu - Kukutauaki 7D 2D 55B Nama 6	9 12 3	29 Akuhata, 1915.
268	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Manawatu - Kukutauaki 7D 2D 55B Nama 7	4 0 2	29 Akuhata, 1915.
269	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Manawatu - Kukutauaki 7D 2D 55D Nama 1	6 8 4	28 Hurae, 1915.
270	Tumuaki Kai-ruri, Poneke ..	Manawatu - Kukutauaki 7D 2D 55D Nama 2	12 11 6	28 Hurae, 1915.

TONO KIA MAHIA E TE KOOTI HE OTA MO NGA MONI HEI UTU MO NGA RURI KAHORE ANO KIA WHAKAENA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te nui o te Utu Ruri.	Te Ra i timata ai te Intareti.
271	Tumuaki Kai-ruri, Poneke	Manawatu - Kukutauaki 7D 2D 55A Nama 1	£ s. d. 2 1 11	29 Akuhata, 1915.
272	Tumuaki Kai-ruri, Poneke	Manawatu - Kukutauaki 7D 2D 55A Nama 2	2 16 9	29 Akuhata, 1915.
273	Tumuaki Kai-ruri, Poneke	Manawatu - Kukutauaki 7D 2D 55A Nama 3	6 3 3	29 Akuhata, 1915.
274	Tumuaki Kai-ruri, Poneke	Manawatu - Kukutauaki 7D 2D 55A Nama 4	0 14 10	29 Akuhata, 1915.
275	Tumuaki Kai-ruri, Poneke	Manawatu - Kukutauaki 7D 2D 55A Nama 5	5 8 6	29 Akuhata, 1915.
276	Tumuaki Kai-ruri, Poneke	Manawatu - Kukutauaki 7D 2D 55C Nama 1	8 8 1	28 Akuhata, 1915.
277	Tumuaki Kai-ruri, Poneke	Manawatu - Kukutauaki 7D 2D 55C Nama 2	4 6 7	28 Akuhata, 1915.
278	Tumuaki Kai-ruri, Poneke	Manawatu - Kukutauaki 7D 2D 55C Nama 3	4 6 7	28 Akuhata, 1915.
279	Tumuaki Kai-ruri, Poneke	Manawatu - Kukutauaki 7D 2D 55C Nama 4	8 8 1	28 Akuhata, 1915.
280	Tumuaki Kai-ruri, Poneke	Manawatu - Kukutauaki 7D 2D 55D 2C Nama 1	2 8 8	27 Akuhata, 1915.
281	Tumuaki Kai-ruri, Poneke	Manawatu - Kukutauaki 7D 2D 55D 2C Nama 2	4 11 4	27 Akuhata, 1915.
282	Tumuaki Kai-ruri, Poneke	Haruatai 5 Nama 1	2 11 5	6 Hepetema, 1915.
283	Tumuaki Kai-ruri, Poneke	Haruatai 5 Nama 2	2 13 5	6 Hepetema, 1915.
284	Tumuaki Kai-ruri, Poneke	Haruatai 5 Nama 3	1 15 9	6 Hepetema, 1915.
285	Tumuaki Kai-ruri, Poneke	Haruatai 5 Nama 4	2 11 5	6 Hepetema, 1915.
286	Tumuaki Kai-ruri, Poneke	Haruatai 5 Nama 5	1 3 2	6 Hepetema, 1915.
287	Tumuaki Kai-ruri, Poneke	Haruatai 5 Nama 6	2 13 5	6 Hepetema, 1915.

KOOTI WHENUA MAORI KI URENUI A TE 12 O NGA RA O OKETOPIA, 1915.

Tari Kooti Whenua Maori, Whanganui.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu te Kooti Whenua Maori ki Urenui a te 12 o nga ra o Oketopa, 1915, ki te whakawa ki te uiui hoki i nga tikanga o nga tono e mau i te Kupu Apiti i raro iho nei. Ki te kore te Kooti e tu a taua ra ka tu a muri tata atu ina watea i etahi atu o ona raruraru.

I tuhia i tenei te 24 o nga ra o Hepetema, 1915.

[Whanganui, 1915-18.]

TE MAKE,
Kai-rohita.

KUPU APITI.

TONO WHAKAWA WEHEWEHE.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.
64	Tukotahi Tokotaua (N.P. 737-23)	Huirangi, Tekiona 176 me 180.
65	Heni Keepa (C. R. Stead), (N.P. 479-25)	Manukorihi Rahui Maori.
66	Tepahunga (N.P. 169-433)	Mokoa, Tekiona 10.
67	Tanara Tairuakena (N.P. 202-205)	Ngatihaua, Wahanga 7.
68	Kura Mahiao me tetahi (N.P. 124-237)	Ngatitu, Poraka II, Karaati 3799.
69	Peter Godnagh (Roy me Nicholson), (N.P. 348-29)	Tekiona Ruri 44, Urenui.

HE TONO I RARO I TEKIONA 55 O TE TURE WHAKATIKATIKA WHENUA MAORI, 1913.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.
70	Tutunuku Tume me tetahi atu	Natimaru, nga Tangata whenuakere mo nga Tekiona Nama 4, 5, 6, 7, 8, me etahi atu tekiona i runga i te Poraka 11 Ngatimaru me Poraka XIV, Takiwa Ruri o Upper Waitara.

TONO KIA WHAKATURIA HE KAI-TIAKI HOU.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Ingoa o nga Tamariki.
71	Mataari te Waari (N.P. 193-235)	Ngatitu	Tarawara Katene, m. 3; Mokemoke te Ahu m. 18.

TONO I BARO I TEKIONA 17 O TE TURE WHAKATIKATIKA TURE WHENUA MAORI, 1912.

Nama.	Kai-tono.	Te Ahua o te Tono.
72	George Ashdown (Misc. 3-XVII)	E tono ana ki te Kooti ki tetahi kupu tohutohu e whakaputaina ai he Ota Kaunihera hei whakatau i te kai-tono hei Pakeha.

TONO WHAKATU KAI-RIIWHI KI NGA PAANGA WHENUA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Tangata kua mate.
73	Tawhanga Eruera (Wh. 544-469) ..	Ohotu Nama 8	Anga Kurawhatia.
74	Koroheke Tito me etahi atu (W. 34-63) ..	Horoikiwi Nama 8	Aburei Pahitaura.
75	Hera te Kauri, ara Tini Ihinemara (N.P. 3A-17)	Puketotara, Karaati 3874 (ka-peneheihana)	Heta te Kauri.
76	Timi Whataiwi (N.P. 274-37)	Oakura, Tekiona 169, Karaati 3874	Hori Whataiwi.
77	Whakaruru atua Tutai (Ne 58-97)	Ruakaka nama 2	Huhana to Puko, ara Huhana.
78	Koroheke Tito me etahi atu (W 34-61) ..	Horoikiwi nama 11	Katarina Pakitaura.
79	Pononga Tamihana (N.P. 395-219)	Ohanga	Ngahiwi Tamihana.
80	Huria Wirihana (Ne 128-17)	Kenepuru, Poraka V	Pairamu Wirihana.
81	Pononga Tamihana (N.P. 653-17)	Ngatirahiri, Poraka 3	Rakapa to Puko.
82	Turua Matanginui (N.P. 598-35)	Wairoa, Poraka 11, Tekiona 419	Te Rapa Matanginui.
83	Ngarongohahau (W. 139-1223)	Wellington Tenth's	Roera Rangi (Arahura).
84	Ngarongohahau (N.P. 561-417)	Harua	Roera Rangi (Arahura).
85	Te Iwikau Rukuwai (W. 139-1221)	Nga Whakatekau o Poneke	Ruamahutonga.
86	Te Iwikau Rukuwai (W. 28-49)	Maungaraki Nama 9	Ruamahutonga.
87	Te Iwikau Rukuwai (W. 155-177)	Parangarahu Nama 2	Ruamahutonga.
88	Pononga Tamihana (N.P. 364-11)	Waitara, Poraka 3, Tekiona 4, Karaati 5245	Tamihana te Karu.
89	Pononga Tamihana (N.P. 813-47)	Waitara S.D., Poraka 6, Tekiona 38	Tamihana te Karu.
90	Pononga Tamihana (N.P. 173-59)	Ngatirahiri, Poraka 3 me 9	Tamihana te Karu.
91	Pononga Tamihana (N.P. 392-15)	Mangopona Poraka, Karaati 5289	Tamihana te Karu.
92	Pononga Tamihana (N.P. 395-221)	Ohanga	Tamihana te Karu.
93	Tongo O'Carroll (N.P. 814-5)	Waimate, Karaati 3673	Tawhiri, ara Tawhiri Ruawhiti.
94	Tongo O'Carroll (798 3)	Waimate, Poraka VI, Tekiona 69	Tawhiri, ara Tawhiri Ruawhiti.
95	Tapuaone na Tunga Taikomako (N.P. 294-31)	Titahi 3925	Taikomako.
96	Tapuaone na Tunga Taikomako (N.P. 204-207)	Ngatitamaahuroa	Taikomako.
97	Tapuaone na Tunga Taikomako (N.P. 195-151)	Ngatitara 3938	Taikomako.
98	Tapuaone na Tunga Taikomako (N.P. 205-263)	Ngatimoeahu 3945	Taikomako.
99	Hine Mate Paratene me etahi atu (Ne 15-119)	Iwituaroa, Poraka VII, Tekiona 5	Te Wairingiringi Paratene.
100	Hine Mate Paratene me etahi atu (Ne 15-121)	Iwituaroa, Nama 2	Te Wairingiringi Paratene.
101	Hine Mate Paratene me etahi atu (Ne 15-117)	Iwituaroa, Poraka VII, Tekiona 4	Te Wairingiringi Paratene.
102	Hine Mate Paratene me etahi atu (Ne 121-29)	Oarapawa	Te Wairingiringi Paratene.

APERATA KOOTI MAORI KI PONEKE A TE 5 O NGA RA O OKETOPA, 1915.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu te Aperata Kooti Maori ki Poneke a te 5 o nga ra o Oketopa, 1915, ki te whakawa ki te uiui hoki i nga tikanga o nga tono e mau i te Kupu Apiti i raro iho nei. Ko nga tangata katoa e whai tikanga ana ki taua tono me tac ki reira a taua ra.

I tuhia i tenei te 24 o nga ra o Hepetema, 1915.
[Poneke, 1915-26.]

L. A. TOITENEPEKA,
Kai-rehita.

KUPU APITI.

TONO WHAKAWA TUARUA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Tupapaku.	Whakataunga e tonoa uei kia whakawakia Tuauratia.
11	Patara Ngaihi me Wiremu Ngaihi, na to raua roia na T. W. Lewis (P. 66 3)	Pita Ngaihi	He piira atu mo te whakataunga i tuhia i te 5 o Akuhata, 1915, whakamananga wira.

Panuitanga o te Nukuhanga o te Kooti Whenua Maori.

I RARO i nga mana o te Ture Whenua Maori, 1909, me ona whakatikatikanga tenei ka nukuhia e au te tuunga Kooti Whenua Maori i kahitia nei kia tu ki Tokaanu a te 13 o Oketopa, 1915, ki te 15 o Noema, 1915.

I tuhia ki Whanganui i tenei te 21 o nga ra o Hepetema, 1915.

TIAKIHANA PAAMA,
Tumuaki Tiati.

WHAKAHAERE WHENUA MAORI.

Huinga o te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Tokerau.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu he huinga o te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Tokerau ki Whangarei, a te Mane, te 18 o nga ra o Oketopa, 1915, i te 10.30 o nga haora i te ata, ki te uiui i nga take e whakahuatia ana i roto i te Kupu Apiti kua tuhia ki raro nei, me era atu take e whakatakotoria tikatia ana ki tona aroaro.

[Tokerau 16.]

T. H. WIRIHANA,
Perehitini.

KUPU APITI.

TONO KIA WHAKATUTURUTIA NGA TUKUNGA WHENUA.

№.	Nama o te Pukapuka.	Te Ahua o te Tuku.	Te Ra i Hainatia ai.	Te Ingoa o te Whenua.	Nga Ingoa o nga Tangata e whai tikanga ana ki taua whakahaereanga.
HE TONO ENEI I WHAKANUKUHIA I TERA TUUNGA O TE POARI.					
1	1417	He rihi	.. ..	Punakitere 2B 4E	Ngawata Reihana me tetahi atu ki a Victor Cartier.
2	1418	He rihi	.. ..	Punakitere 2B 7H	Hone Ngapua Tuhirangi me etahi atu ki a Victor Cartier.
3	1419	He rihi	.. ..	Punakitere 2B 7J	Rameka Kere me etahi atu ki a Victor Cartier.
4	1485	He hoko	.. ..	Kaingapiwai 1C 2	Paora Heke me etahi atu ki a T. H. Hayes.
5	1717	He hoko	.. ..	Mangakowhara B	Arama Hohepa Pehimana me etahi atu ki a M. Fotheringham me etahi atu.
6	1751	He hoko	.. ..	Mimitu-Ruarei 7	Arere Whakatau me etahi atu ki a Winnie Alison.
7	1794	He hoko	.. ..	Mareikura D	Maraea Hu Rewi me etahi atu ki a G. A. Doman.
8	1821	He hoko	19 Machi, 1915	One 2B 1	Karikana Reo me etahi atu ki a Winnie Alison.
9	1875	He hoko	.. ..	Otioro me Te Topuni A 3	Akuira Hone Bruera me etahi atu ki a E. N. Little.
10	1935	He hoko	20 Hanuere, 1915	Maungakawakawa 5A	Tuta Rewha me etahi atu ki a W. C. Anderson.
11	1938	He hoko	.. ..	Te Karetu T	Rapana Hepe me etahi atu ki a James Munn.
12	1953	He hoko	.. ..	Maimaru D 1	Raiha H. Paraone me etahi atu ki a T. J. Fleming.
HE TONO HOU ENEI.					
13	1949	He hoko	.. ..	Mareikura A 2A 2A	Erana Wereta Pou ki a Thomas W. Clotworthy.
14	1951	He hoko	3 Hurae, 1915	Mareikura G 2F	Tauwati Tito ki a Rowland Hill Harrison.
15	1964	He hoko	30 Hune, 1915	Pirikotaha 13	Wirimu Kaire ki a G. H. Woods.
16	2008	He hoko	7 Akuhata, 1915	Ruapekapeka 1E 1 (tetahi wahi)	John Castle ki a J. E. Morgan.
17	2027	He hoko	8 Hepetema, 1915	Pokapu 2A 2	J. Gough me tetahi atu ki a F. W. Telfer.
18	2029	He hoko	8 Hepetema, 1915	Pukahakaha E 1B	Hare Kerepeti me tetahi atu ki a J. J. Blagrove.
19	2030	He hoko	10 Hepetema, 1915	Ngararatunua 2B Nama 4F	Kohu Wetiwha ki a Hare Wetiwha me tetahi atu.
20	2031	He hoko	13 Hepetema, 1915	Puhipuhi 4B South 2A	Rehu Nehua ki a Thomas Seymour.
21	2034	He hoko	16 Hepetema, 1915	Motatau 4Q	Nau Paraone me tetahi atu ki a R. H. Harrison.
22	2040	He hoko	2 Hurae, 1915	Kaikou 3, Rota 8C	Te Aue Wa Hoterene me etahi atu ki a J. A. Finlayson.
23	2041	He hoko	2 Hurae, 1915	Kaikou 3, Rota 35	Pita Wa Hoterene me etahi atu ki a J. A. Finlayson.
24	2042	He hoko	8 Hepetema, 1915	Maruarua 2B	Wharepouri Wetiwha ki a Harry Lilley.
25	2043	He hoko	8 Hepetema, 1915	Ngararatunua 2B Nama 4A	Wharepouri Wetiwha ki a Harry Lilley.
26	2044	He hoko	30 Hune, 1915	Otaika 4B 5	Peka te Hau ki a L. R. Nelson.
27	2045	He hoko	9 Hurae, 1915	Pehiaweri A	Keremeta Kake ki a E. K. Plaisted.
28	2046	He hoko	6 Hurae, 1915	Kaikou 3, Rota 8D	Itikai Hone me etahi atu ki a J. A. Finlayson.
29	2050	He hoko	— Hurae, 1915	Ruapekapeka 7D	Hare Wetiwha me etahi atu ki a A. L. Hall.
30	2055	He hoko	25 Akuhata, 1915	Konoti A 3 (tetahi wahi)	Riki Hopa ki a W. Rose.

TONO KIA HUIHUI MAI NGA TANGATA I RARO I WAHI XVIII O TE TURE WHENUA MAORI, 1909.

Naama.	Nama o te Pukapuka.	Te Ingoa o nga Whenua.	Te Ahua o te Take hei Whiriwhiringa.
HE TONO ENEI I WHAKANUKUHIA I TERA TUUNGA O TE POARI.			
31	1904	Ruapekapeka 4B 2	He hoko ki a Edward Brock ko te utu £16 16s. i te eka.
32	1961	Ruapekapeka 4B 2	He hoko ki a H. S. Mackenzie ko te utu £2 i te eka.
HE TONO HOU ENEI.			
33	2015	Omaunu Nama 1A	Ko te hiahia o te Karauna ki te hoko i taua whenua, i tetahi wahi ranei kia whakaaetia.
34	2016	Omaunu 1B 2B	Ko te hiahia o te Karauna ki te hoko i taua whenua, i tetahi wahi kia whakaaetia.
35	2017	Omaunu 1B	Ko te hiahia o te Karauna ki te hoko i taua whenua, i tetahi wahi ranei kia whakaaetia.
36	2025	Otetai A	He hoko ki a A. J. McLeod ko te utu £1 i te eka, ko te wariu ranei a te Kawanatanga o naianei.
37	2028	Otetai B	Kia whakahokia taua whenua ki ona rangatira tuturu.
38	2032	Rangihamama F	He rihi ki a P. J. Tobin mo nga tau e 21 ko te utu 12s 6d. i te eka i te tau.
39	2033	Ruapekapeka 7G	Kia whakahokia taua whenua ki ona rangatira tuturu.
40	2038	Faihia 3B 11	He hoko ki a Peter Sunjeich ko te utu £1 i te eka, ko te wariu ranei a te Kawanatanga.
41	2039	Matarau C	He hoko ki a James Martin Forster ko te utu £7 i te eka, ko te wariu ranei a te Kawanatanga.
42	2052	Waihou A 8C 3	He hoko i te taha raki o te poraka o 400 eka ki a W. E. Alexander me J. G. Alexander ko te utu £1 i te eka, ko te wariu ranei a te Kawanatanga mehemehea ko tehea i nui ake.

TONO I RARO I TEKIONA 96 O TE TURE WHAKATIKATIKA TURE WHENUA MAORI, 1913.

Naama.	Nama o te Pukapuka.	Te Ingoa o te Kia-tono.	Te Ingoa o te Whenua.
HE TONO TENEI WHAKANUKUHIA I TERA TUUNGA O TE POARI.			
43	1843	Kingi Ruarangi me etahi atu ..	Otakanini K 2.

Whakaaturanga ka tu he Huinga o nga Tangata no ratou a Rotokakahi B i raro i Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909.

REKUREIHANA NAMA 48.

TENEI te Poari Whenua Maori o te Takiwa Whenua Maori o Tokerau ka whakaatu ka tu he huinga o nga tangata no ratou a Rotokakahi B, i runga i te whakahaerenga o Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909, ki Opononi a te Paraire, te 22 o nga ra o Oketopa, 1915, a te 10 o nga haora i te ata, hei whiriwhiri i te motini e whai ake nei:—

“Ko taua whenua me hoko ki a Kossuth Newman me Clion Newman mo te utu £2 10s. i te eka.”

I tuhia ki Akarana i tenei te 28 o nga ra o Hepetema, 1915.

T. H. WIRIHANA,
Perehitini.

Whakaaturanga ka tu he Huinga o nga tangata no ratou a Waipoua 2b 3c i raro i Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909.

REKUREIHANA NAMA 48.

TENEI te Poari Whenua Maori o te Takiwa Whenua Maori o Tokerau ka whakaatu ka tu he huinga o nga tangata no ratou a Waipoua 2b 3c, i runga i te whakahaerenga o Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909, ki Opononi a te Paraire, te 22 o nga ra o Oketopa, 1915, a te 10 o nga haora i te ata, hei whiriwhiri i te motini e whai ake nei:—

“Ko taua whenua me whakahoki ki nga tangata no ratou te whenua.”

I tuhia ki Akarana i tenei te 28 o nga ra o Hepetema, 1915.

T. H. WIRIHANA,
Perehitini.

Whakaaturanga ka tu he Huinga o nga Tangata no ratou a Waikare D i raro i Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909.

REKUREIHANA NAMA 48.

TENEI te Poari Whenua Maori o te Takiwa Whenua Maori o Tokerau ka whakaatu ka tu he huinga o nga tangata no ratou a Waikare D, i runga i te whakahaerenga o Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909, ki Opononi a te Paraire, te 22 o nga ra o Oketopa, 1915, a te 10 o nga haora i te ata, hei whiriwhiri i te motini e whai ake nei:—

“Ko taua whenua me hoko ki a Maraea Ngakuru mo te utu £1 i te eka.”

I tuhia ki Akarana i tenei te 28 o nga ra o Hepetema, 1915.

T. H. WIRIHANA,
Perehitini.

Whakaaturanga ka tu he Huinga o nga Tangata no ratou a Pukehina 2f i raro i Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909.

REKUREIHANA NAMA 48.

TENEI te Poari Whenua Maori o te Takiwa Whenua Maori o Tokerau ka whakaatu ka tu he huinga o nga tangata no ratou a Pukehina 2f, i runga i te whakahaerenga o Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909, ki Rawene a te Taite, te 21 o nga ra o Oketopa, 1915, a te 2 o nga haora i te ahiahi, hei whiriwhiri i te motini e whai ake nei:—

“Ko taua whenua me rihi ki a John Whitefield, tamaiti, mo nga tau e 42, mo te utu 1s. 6d. i te eka i te tau mo te 25 tau tuatahi, a kia 5 paiheneti o te wariu whakapaingakore a te Kawanatanga mo nga tau whakamutunga.”

I tuhia ki Akarana i tenei te 28 o nga ra o Hepetema, 1915.

T. H. WIRIHANA,
Perehitini.

Whakaaturanga ka tu he Huinga o nga Tangata no ratou a Waihou Lower D 2 i raro i Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909.

REKUREIHANA NAMA 48.

TENEI te Poari Whenua Maori o te Takiwa Whenua Maori o Tokerau ka whakaatu ka tu he huinga o nga tangata no ratou a Waihou Lower D 2, i runga i te whakahaerenga o Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909, ki Rawene a te Taite, te 21 o nga ra o Oketopa, 1915, a te 2 o nga haora i te ahiabi, hei whiriwhiri i te motini e whai ake nei:—

“Ko taua whenua me hoko ki a Tuku Poto Peita mo te utu £1 i te eka.”

I tuhia ki Akarana i tenei te 28 o nga ra o Hepetema, 1915.

T. H. WIRIHANA,
Perehitini.

Whakaaturanga ka tu he Huinga o nga Tangata no ratou a Waima South B 1 i raro i Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909.

REKUREIHANA NAMA 48.

TENEI te Poari Whenua Maori o te Takiwa Whenua Maori o Tokerau ka whakaatu ka tu he huinga o nga tangata no ratou a Waima South B 1, i runga i te whakahaerenga o Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909, ki Rawene a te Taite, te 21 o nga ra o Oketopa, 1915, a te 2 o nga haora i te ahiabi, hei whiriwhiri i te motini e whai ake nei:—

“Ko taua whenua me hoko ki a Lucy de Thierry mo te utu o rite ana ki te wariu a te Kawanatanga.”

I tuhia ki Akarana i tenei te 28 o nga ra o Hepetema, 1915.

T. H. WHIRIHANA,
Perehitini.

Whakaaturanga ka tu he Huinga o nga Tangata no ratou a Paikia 3b 9 i raro i Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909.

REKUREIHANA NAMA 48.

TENEI te Poari Whenua Maori o te Takiwa Whenua Maori o Tokerau ka whakaatu ka tu he huinga o nga tangata no ratou a Paikia 3b 9, i runga i te whakahaerenga o Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909, ki Opononi a te Paraire, te 22 o nga ra o Oketopa, 1915, a te 10 o nga haora i te ata, hei whiriwhiri i te motini e whai ake nei:—

“Ko taua whenua me hoko ki a George Murray, o Whangape, mo te utu 15s. i te eka.”

I tuhia ki Akarana i tenei te 28 o nga ra o Hepetema, 1915.

T. H. WIRIHANA,
Perehitini.

Whakaaturanga ka tu he Huinga o nga Tangata no ratou a Te Hunoke A i raro i Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909.

REKUREIHANA NAMA 48.

TENEI te Poari Whenua Maori o te Takiwa Whenua Maori o Tokerau ka whakaatu ka tu he huinga o nga tangata no ratou a Te Hunoke A, i runga i te whakahaerenga o Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909, ki Opononi a te Paraire, te 22 o nga ra o Oketopa, 1915, a te 10 o nga haora i te ata, hei whiriwhiri i te motini e whai ake nei:—

“Ko taua whenua me hoko ki a Mary Ann Bryers mo te utu £1 i te eka.”

I tuhia ki Akarana i tenei te 28 o nga ra o Hepetema, 1915.

T. H. WIRIHANA,
Perehitini.

Whakaaturanga ka tu he Huinga o nga Tangata no ratou a Puhia A 2 i raro i Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909.

REKUREIHANA NAMA 48.

TENEI te Poari Whenua Maori o te Takiwa Whenua Maori o Tokerau ka whakaatu ka tu he huinga o nga

tangata no ratou a Puhia A 2, i runga i te whakahaerenga o Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909, ki Taheke a te Taite, te 21 o nga ra o Oketopa, 1915, a te 10 o nga haora i te ata, hei whiriwhiri i te motini e whai ake nei:—

“Ko taua whenua me riihi ki a John Moe Harris mo nga tau e 42, ko te utu i te tau e 2s. i te eka mo te 21 tau tuatahi, e 4s. i te eka mo te 21 tau whakamutunga, a me hoatu hoki tetahi mana ki a ia ki te hoko i taua whenua ko te utu ko te wariu whakapaingakore a te Kawanatanga.”

I tuhia ki Akarana i tenei te 28 o nga ra o Hepetema, 1915.

T. H. WIRIHANA,
Perehitini.

Whakaaturanga ka tu he Huinga o nga Tangata no ratou a Kaahu Poraka i raro i Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909.

REKUREIHANA NAMA 48.

TENEI te Poari Whenua Maori o te Takiwa Whenua Maori o Tokerau ka whakaatu ka tu he huinga o nga tangata no ratou a Kaahu Poraka, i runga i te whakahaerenga o Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909, ki Rawene a te Taite, te 21 o nga ra o Oketopa, 1915, a te 2 o nga haora i te ahiabi, hei whiriwhiri i te motini e whai ake nei:—

“Ko taua whenua me hoko ki a Henry Templeton mo te utu £1 i te eka.”

I tuhia ki Akarana i tenei te 28 o nga ra o Hepetema, 1915.

T. H. WIRIHANA,
Perehitini.

Whakaaturanga ka tu he Huinga o nga Tangata no ratou a Whakakoro B i raro i Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909.

REKUREIHANA NAMA 48.

TENEI te Poari Whenua Maori o te Takiwa Whenua Maori o Tokerau ka whakaatu ka tu he huinga o nga tangata no ratou a Whakakoro B, i runga i te whakahaerenga o Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909, ki Kaikohe a te Wenerei, te 20 o nga ra o Oketopa, 1915, a te 2 o nga haora i te ahiabi, hei whiriwhiri i te motini e whai ake nei:—

“Ko taua whenua me hoko ki a Hone Waipuna, o Kaikohe, mo te utu e £3 i te eka, mo te wariu ranei a te Kawanatanga o naianei.”

I tuhia ki Akarana i tenei te 28 o nga ra o Hepetema, 1915.

T. H. WIRIHANA,
Perehitini.

Whakaaturanga ka tu he Huinga o nga Tangata no ratou a Taraira 2v 4 i raro i Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909.

REKUREIHANA NAMA 48.

TENEI te Poari Whenua Maori o te Takiwa Whenua Maori o Tokerau ka whakaatu ka tu he huinga o nga tangata no ratou a Taraira 2v 4, i runga i te whakahaerenga o Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909, ki Kaikohe a te Wenerei, te 20 o nga ra o Oketopa, 1915, a te 2 o nga haora i te ahiabi, hei whiriwhiri i te motini e whai ake nei:—

“Ko taua whenua me hoko ki a Mate Alach mo te utu £12 i te eka, mo te wariu ranei a te Kawanatanga o naianei.”

I tuhia ki Akarana i tenei te 28 o nga ra o Hepetema, 1915.

T. H. WIRIHANA,
Perehitini.

Whakaaturanga ka tu he Huinga o nga Tangata no ratou a Reiwhatiia B 2b i raro i Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909.

REKUREIHANA NAMA 48.

TENEI te Poari Whenua Maori o te Takiwa Whenua Maori o Tokerau ka whakaatu ka tu he huinga o nga tangata no ratou a Reiwhatiia B 2b, i runga i te whakahaerenga o Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909,

ki Taheke a te Taite, te 21 o nga ra o Oketopa, 1915, a te 10 o nga haora i te ata, hei whiriwhiri i te motini e whai ake nei:—

“Ko taua whenua me hoko ki a Wiromu Karaka mo te utu e £3 i te eka.”

I tuhia ki Akarana i tenei te 28 o nga ra o Hepetema, 1915.

T. H. WIRIHANA,
Perehitini.

Whakaaturanga ka tu he Huinga o nga Tangata no ratou a Mangapuaka Nama 2 i raro i Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909.

REKUREIHANA NAMA 48.

TENEI te Poari Whenua Maori o te Takiwa Whenua Maori o Ikaroa ka whakaatu ka tu he huinga o nga tangata no ratou a Mangapuaka Nama 2, i runga i te whakahaerenga o Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909, ki Waipawa a te Turei, te 19 o nga ra o Oketopa, 1915, a te 12 o nga haora i te ata, hei whiriwhiri i te motini e whai ake nei:—

“Ko taua whenua tona rahi e 468 eka me rihi atu ki a Emily Florence Breakwell mo te 15 tau timata atu i te 1 o nga ra o Noema, 1915, mo te moni e £240 mo te tau.”

I tuhia ki Poneke i tenei te 29 o nga ra o Hepetema, 1915.

M. KIRIPETA,
Perehitini.

Te Makarini Scholarship, e tukua ana i Te Aute Kareti Maori, Haaki Pei.

ERUA nga Scholarships e puta ana i te tau mo nga tau e rua, a e £35 nga moni mo te Scholarship kotahi, Ko tetahi o ana Scholarships, ka kii ki te Senior Scholarship, e tuwhera ana ki nga tamariki tane Maori katoa kaore e neke atu ana o ratou tau i te tekau-ma-ono i te ra whakamutunga o te marama i mua atu o te ra i whakaritea mo tenei uiuinga matauranga. Ko te rua o nga Scholarships, ka kii he Junior Scholarship e tuwhera ana ki nga tamariki Maori katoa e iti iho ana o ratou tau i te tekau-ma-wha i te ra whakamutunga o te marama i mua atu o te ra i whakaritea mo tenei uiuinga matauranga, ara ki nga tamariki kua tae nei ki nga Kura Maori ki tetahi atu Kura ranei, kei raro i te mana o te Tari mo nga Kura, a e whakaarohia ana hoki e te Kai-tiroiro Kura Maori i hono tonu to ratou haere ki te Kura i roto i te tau i mua atu o te uiuinga matauranga.

Ko ana Scholarships hei whakataetaenga ma nga tamariki tane Maori i raro i nga tikanga kua whakatakotoria e nga kai-tiaki o nga moni mo te Makarini Scholarship, kua oti te ta ki roto ki te Kupu Apiti ki nga Kupu Tohutohu mo nga Kura Maori. Ka tu taua uiuinga matauranga ki nga wahi e mohiotia ana e pai ana hei haerenga atu mo nga tamariki a te 6 me te 7 o nga ra o Tihema, 1915.

Ko nga tamariki o mea ana kia uiuia to ratou matauranga, me tuku pukapuka atu ki te Kai-tiroiro Kura Maori, i te Tari o nga Kura, i Poneke, whakaatu i to ratou hiahia kia haere atu ratou ki te uiuinga matauranga, me tuku atu ranei ki te kai-whakaako o to ratou kura, mana e tuku mai. Ko taua whakaaturanga me tuku mai i roto i te meera kia tae mai i mua mai o te 31 o nga ra o Oketopa, 1915.

Ko nga kape o nga pukapuka whakaatu i nga tikanga kua whakatakotoria e nga kai-tiaki me te ahua o te pukapuka e meinga ana kia tuhia e te tamaiti e mea ana kia uiuia tona matauranga, kei nga Kai-whakaako o nga Kura Maori, nga Kura nohoanga tamariki, nga Hekeretari o nga Kura Poari, me te Hekeretari o nga Kura e takoto ana, a me tonu atu ki a ratou.

Na TE MANU,
Kai-tiroiro i nga Kura Maori

Tari mo nga Kura,
Poneke, te 28 o nga ra o Hepetema, 1915.

Whakaaturanga i nga Tikanga e uru ai te Maori hei Hoia.

WHAKAMARAMA KI NGA MAORI E HIAHIA ANA KIA URU HEI HOIA.

(1.) *Te Ritenga o te Whakauru.*

ME tonu ki te Recruiting Officer, a mana e tuhituhi nga kupu mo roto i te Kaari Rehitatanga e tuku atu ki te Tari mo te Whawhai. Kia tae atu te kupu a te Tari kia haere te tangata e whakauru ana i a ia kia tirohia e te takuta, hei reira ra ano ia whakarere ai i tana mahi i whiwhi oranga ai ia mona.

(2.) *Tirohanga e te Takuta.*

A tona wa ka tae atu he kaari ki te tangata e whakauru ana hei hoia e whakaatu ki a ia i te taima me te kainga e tirohia ai ia e te takuta. Ki te pashitia ia ka tukuna atu ia i reira tonu ki te puni hoia (camp).

(3.) *Ki te Hikitia te Kainga Noho.*

Ki te haere te tangata e whakauru ana hei hoia ki tetahi atu kainga noho ai, me whakaatu mai e ia ki te Tari te ingoa o te kainga. Ki te haere ia ki tetahi atu takiwa me rehita ia ki taua takiwa.

(4.) *Nga Tikanga o te Whakauru.*

Ki te uru te tangata ka mau tonu ia hei hoia a mutu noa te whawhai a tae noa ki te wa e hoki mai ai ki Niu Tiren timeria ai.

(5.) *Te Oati ki te Kingi.*

Ko ia hoia me oati i te Oati Piri Pono ki te Kingi, a me haina rawa i te pukapuka pera kua oti te whakarite.

(6.) *Etahi Tikanga.*

Ko te pakeke o te tangata hei te rua tekau tau tae atu ki te wha tekau tau.

Ko te teitei o te tangata kua e poto iho i te 5 putu 4 inihi. Ko te taumaha kana e nuku atu i te tekau ma toru toone. Me tangata totika mo te whawhai.

(7.) *Tirohanga e te Takuta.*

Ko te titiro a te takuta he kowhiti i nga tangata maia, tangata ora, e rite ana mo te whawhai, ara i nga mea kaore he mate o te tinana, o nga karu, o nga taringa; kaore he whaturama, kaore he hukiki, a e ora ana nga niho hei ngau-ngau i ana kai.

(8.) *Nga Pu me nga Kakahu.*

Ma te Kawanatanga o Niu Tiren timeria e whakarite, kaore he utu

(9.) *Ko te Utu mo te Hoia.*

Ko te utu mo nga hoia e uru ana ki te Expeditionary Force i te marama tuatahi i te puni (camp) ko te utu ano e utua nei ki nga hoia o te Territorial Force, ara kia 4s. i te ra mo te paraiwete. Ko tenei moni ka whakaputaina ki ia hoia i ia tekau ra i ia tekau ma rima ra ranei.

Ka pau te marama tuatahi ka whakanukuhia ake te moni kia rite ki te moni e utua ana ki nga hoia o te Expeditionary Force, ara kia 5s. i te ra mo te paraiwete. Ka tangohia i roto i tenei moni nga moni e whakaritea e te hoia kia utua ki tetahi atu tangata.

Ina eke ki runga ki te kaupuke hari i nga hoia ki te whawhai, e 2s. tonu te moni mo te ra e whakaputaina, ko te toenga, ara te 3s. i te ra, mehemea kaore ano i whakaritea e te hoia kia utua ki tetahi atu, ka puritia taihoa e whakaputa ki taua hoia, ara kia tiaatingia ra ano ia, kia hoki mai ra ano ranei ki Niu Tiren timeria; ki te mate te hoia ka whakaputaina taua moni ki tona uri tata i runga i ta te ture.

(10.) *Kereeme a nga Whanaunga tata mo tetahi Oranga.*

Ina tae ia hoia ki te puni (camp) me haina ia i tetahi pukapuka whakamana i te Tari mo te Whawhai ki te tango i tetahi taha o tana moni kua whakatoa ra, i te hawhe ranei o tana moni, hei oranga, ina tonoa, mo ona whanaunga tata e noho kore oranga ana. “Whamere” tona tikanga ko te wahine, ko nga matua, ko nga tamariki ranei a taua hoia, ko tetahi tangata ranei i whakataua ki a ia, a muri atu ranei whakataua ai ki a ia, tetahi ota-oranga i raro i te Ture mo nga Tangata Rawakore, 1910.